

TRENTA

Trenta je znamenita dolina, ki leži prav v osrčju Julijskih Alp, velja za pravi biser med alpskimi dolinami. V njo lahko pridemo po dolini reke Soče mimo Tolmina, Kobarida in Bovca, ali pa čez najvišji slovenski prelaz Vršič, ki pa je pozimi zaradi snega pogosto zaprt. Hkrati pa leži v TNP-u. Značilna oblika doline je nastala z delovanjem ledenika v preteklosti.

Po dolini Trenta teče reka Soča, smaragdno zelena lepotica in Gregorčičeva brhka hči planin. Reka ponuja veliko. Poznajo jo ribiči po avtohtoni soški postrvi, kajakaši po izzivalnih brzicah, raftarji po dokazovanju poguma, moči in strpnosti in vsi drugi, ki jih pesem reke sprošča in pomirja. Dolina adrenalina res izziva svoje obiskovalce, toda reka terja spoštljiv odnos vseh, ki jo želijo uživati.

Obiskovalci lahko hodijo na izlete v naravo in obišejo okoliške naravne znamenitosti: izvir Soče, Mala in Velika korita Soče. Trenta je tudi izhodišče mnogih zahtevnih in lažjih gorskih tur in v zadnjem času pravi raj kolesarjev.

V Trenti lahko poskusite njihov ovčji sir, kislo mleko, čompe s skuto, trentarske krofe. Ohranilo se je še nekaj tipičnih trentarskih hiš z zunanji stopnicami in lesenim gankom, s širokim napuščem in skodlasto streho. Zanimivi so tudi mlini in žage.

Trento sestavljajo tri vasi: Trenta, Soča in Lepena. Trentarji so bili gozdarji, cestarji, pastirji, lovski čuvaji, gorski vodniki, mnogi pa so si poiskali delo v Rablju, rudniku svinca. Nikoli jim ni bilo lahko, zato so mnogi dolino zapustili in tistih, ki so vztrajali je bilo vse manj. Danes se Trentarji, Sočani in Lepenčarji ukvarjajo predvsem z turizmom ali pa so zaposleni v Bovcu. Vasi skupaj štejejo manj kot tristo prebivalcev.

Trenta je prijetna za obisk, pa težka za življenje. Podnebne in naravne razmere niso prijazne za preživetje. Tu so se naseljevali ljudje, ki niso imeli druge izbire, pa tudi preživeti niso mogli brez dodatnega zaslužka.

Med prvo svetovno vojno je dolina gostila najprej ruske ujetnike, ki so v strašnih razmerah gradili cesto čez vršič. Na njihovo trpljenje in umiranje nas danes zgolj spominjata ruska kapelica na gorenjski strani prelaza in vojaško pokopališče v Trenti, kjer so ruske ujetnike pokopali skupaj s padlimi avstrijskimi vojaki.

Trento obiskujejo naravoslovci že več kot 300 let. V 18. stoletju je Bretonec Baltazar Hacquet opisal rastlino, ki jo je imenoval Scabiosa trenta. Generacija botanikov so za njim zaman iskali to rastlino. Eden izmed njih je bil tudi dr. Julius Kugy, ki je ob tem odkril lepoto Julijskih Alp in ponesel njihovo slovo v svet. Pomagal je pri nastanku Alpskega botaničnega vrta - Juliana. Botanična skrivnost je danes seveda razrešena, Scabiosa trenta je bila le slabo razvit primerek blede obloglavke.

Poznavalci ljudskega slovstva pa dolino Trente poznajo po pripovedki o Zlatorogu. Njegovo kraljestvo je še danes bohoto v veličastnih gorah, vodah, živalih, rastlinah in nenazadnje človeku. Žal se ne moremo izogniti temni plati zgodbe. Če ne bomo pozorni, se bomo lahko pojavili v vlogi pohlepnega lovca, kot neobzirni obiskovalci.